

ZASTUPNIK U EUROPSKOM PARLAMENTU DAVOR ŠKRLEC



# Zeleni LIST

BROJ 48/ OŽUJAK 2019.

**U ovom broju:**

**Pametna sela za modernizaciju i demografsku obnovu naših ruralnih područja**

**Europski sud presudio u korist zdravlja, transparentnosti i okoliša**

**Nova pravila za lakše organiziranje europske građanske inicijative**

**Polugodišnje pomicanje sata ukida se 2021. godine**

**Usvojena EU direktiva o smanjenju utjecaja jednokratne plastike na okoliš**

**Zabrana korištenja sredstava iz EU fondova na fosilna goriva**

**Vijesti iz Europskog parlamenta**

## SADRŽAJ:

### 3 Uvodna riječ

4 Pametna sela za modernizaciju i demografsku obnovu naših ruralnih područja

11 Europski sud presudio u korist zdravlja, transparentnosti i okoliša

12 Europski parlament izglasao rezoluciju za dugoročno smanjenje CO2

14 Europski parlament poziva na zabranu korištenja sredstava iz EU fondova na fosilna goriva

15 Usvojena EU direktiva o smanjenju utjecaja jednokratne plastike na okoliš

16 Parlament dao potporu prijedlogu o ukidanju sezonskog pomicanja sata od 2021.

17 Čišće tržište EU-a električnom energijom koje ima u vidu potrebe potrošača

18 Parlament podržao nove granične vrijednosti emisija CO2 za automobile i kombije

19 Kvalitetnija i dostupnija voda za piće u EU-u

20 Nova pravila olakšat će organiziranje europske građanske inicijative

22 Željeznica u službi zaštite okoliša i turizma

26 Vijesti iz Europskog parlamenta

## Izdavač

Ured zastupnika u Europskom parlamentu  
Davora Škrleca  
Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb  
tel.: +385 1 233 85 67  
ISSN 1849-6059

## Impressum

Glavni urednik: Davor Škrlec  
Izvršna urednica: Tanja Poša

Uredništvo: Matea Klarić, Mislav Mihaljević,  
Riki Pahlić, Uroš-Valentino Saraja, Nataša Vistrička

## KONTAKTI UREDA

### Ured u Bruxellesu:

Parlement européen  
Bât. Altiero Spinelli  
04E258  
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60  
B-1047 Bruxelles/Brussel  
Tel.: +32(0)2 28 45828  
Fax.: +32(0)2 28 49828  
e-mail: davor.skrlec@europarl.europa.eu

### Ured u Strasbourgu:

Parlement européen  
Bât. Louise Weiss  
T05115  
1, avenue du Président Robert Schuman  
CS 91024  
F-67070 Strasbourg Cedex  
Tel.: +33(0)3 88 1 75828  
Fax.: +33(0)3 88 1 79828

### Ured u Zagrebu:

Adresa: Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb  
Tel.: +385 (0)1 233 8567  
Fax.: +385 (0)1 230 6112  
E-mail: office-MEP@davor-skrlec.eu

### Ured u Splitu:

E-mail: office-SPLIT@davor-skrlec.eu

### Ured u Osijeku:

E-mail: office-OSIJEK@davor-skrlec.eu

[www.davor-skrlec.eu](http://www.davor-skrlec.eu)

## UVODNA RIJEČ



*Drage čitateljice i čitatelji,*

*u novom broju Zelenog lista donosimo pregled najvažnijih tema i događanja koji su obilježili protekli mjesec u radu moga ureda i Europskog parlamenta. Početkom ožujka organizirao sam konferenciju u Osijeku s ciljem razmjene mišljenja o javnim politikama, primjerima dobre prakse i izazovima koncepta pametno selo. Koncept pametnih sela je izvrsna prilika za Hrvatsku da promijeni svoj dosadašnji način poticaja i provedbe poljoprivredne politike. Iako je podloga koncepta pametnih sela digitalna tehnologija, tu su još uključene i društvene inovacije, bioekonomija i konkurentna zelena ekonomija sela, energija i mobilnost. Na plenarnoj sjednici glasovali smo za blokiranje potrošnje sredstava za financiranje fosilnih goriva iz EU fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda. Ta sredstva bi trebala odigrati ključnu ulogu u prijelazu na kružnu ekonomiju te čistu i pristupačnu energiju za sve građane s nultom stopom emisija CO<sub>2</sub>, uz očuvanje okoliša i poboljšanje biološke raznolikosti. Glasovali smo za ukidanje pomicanja*

*sata uvjetovanog izmjenom godišnjih razdoblja. Posljednje zajedničko pomicanje sata u EU-u na ljetno računanje vremena trebalo bi se dogoditi posljednje nedjelje u ožujku 2021., a države koje žele ostati pri zimskom računanju vremena trebale bi svoje standardno vrijeme promijeniti posljednje nedjelje u listopadu 2021. Usvojili smo direktivu o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš koja zabranjuje određene plastične proizvode za jednokratnu uporabu, kao što su slamke, pribor za jelo i štapići za uši, kao i potpunu zabranu plastičnih čaša i posuda za hranu napravljenih od proširenog polistirena. Ako ne promijenimo svoj stav prema proizvodnji, potrošnji i otpadu, ljudska vrsta će postati potrošna kao jednokratna čaša za kavu.*

*Vaš zastupnik u Europskom parlamentu,*

*Davor Škrlec*  


# Pametna sela za modernizaciju i demografsku obnovu naših ruralnih područja

U organizaciji zastupnika u Europskom parlamentu Davora Škrleca u Osijeku je 1. ožujka održana međunarodna konferencija "Pametna sela – digitalno ruho tradicije" koja je okupila predstavnike Vlade RH i institucija Europske unije s ciljem razmjene mišljenja o javnim politikama, primjerima dobre prakse i izazovima koncepta pametno selo.



Svoj doprinos konferenciji dali su i zastupnici Europskog parlamenta iz Slovenije i Mađarske, predstavnici Europske komisije, austrijskog parlamenta, akademska zajednica i konzultanti. Cilj konferencije je bio predstaviti pametno selo hrvatskoj javnosti te zaključke s konferencije uključiti u strateške dokumente Vlade RH kako bi se omogućila prilagodba zakonodavstva i primjena koncepta pametnog sela u Hrvatskoj.

Inicijativa za razvoj pametnih sela u EU-u želi ostvariti sinergiju tradicionalne poljoprivrede, Interneta, lokalnih bežičnih mreža i inovacija, te kroz pametnu specijalizaciju omogućiti razvoj novih poslovnih modela. Također, spomenuta inicijativa nastoji se oduprijeti negativnim demografskim trendovima u ruralnim područjima.

"Koncept pametnih sela je izvrsna prilika za Hrvatsku da

promijeni svoj dosadašnji način poticaja i provedbe poljoprivredne politike. Iako je podloga koncepta pametnih sela tehnologija, i to u najvećem dijelu digitalna tehnologija, tu su još uključene i društvene inovacije, bioekonomija i konkurentna zelena ekonomija sela, energija i mobilnost. Društvene inovacije u pametnim selima su izuzetno važne, ali njihova uspješna primjena isključivo ovisi o kvaliteti zajedništva u lokalnoj sredini", re-

kao je zastupnik Davor Škrlec..

“Konkretno, želimo riješiti problem mobilnosti starije populacije na selima, tamo gdje ne postoje taksni službe i organiziran javni prijevoz, a stari ljudi moraju do liječnika, pošte, trgovine i sl. Također, prisutan je problem i za mlade, moramo im omogućiti poslovnu perspektivu i napredovanje na selu kroz načela ekonomije dijeljenja, precizne poljoprivrede, digitalnih rješenja i uz potporu dobre širokopolasne mreže. Osim rješenja u poljoprivredi, želimo pridonijeti razvoju seoskog turizma, novim rješenjima na polju energetike, e-zdravlja i sl. Potrošači putem digitalnih rješenja na blagajni u trgovini moraju znati odakle dolazi meso i od kojeg uzgajivača. Uz pomoć različitih mjera i upotrebom suvremenih tehnologija želimo život na selu opet učiniti privlačnim”, rekao je **Franc Bogovič**, slovenski zastupnik u Europskom parlamentu.

“Nadam se da će Europski parlament predložiti Europskoj komisiji i Vijeću ono što smo prihvatili na Odboru za regionalni razvoj, a to je da uložimo 13,5 milijardi iz Europskog fonda za regionalni razvoj u novom financijskom razdoblju 2021.- 2027. u razvoj ruralnih područja, unutar toga i 2,4 milijarde eura isključivo za razvoj pametnih sela. Taj moj prijedlog, kojeg je već potvrdio Odbor, trebao bi u ožujku ove godine usvojiti i Europski parlament na ple-



narnoj sjednici”, dodao je Bogovič. “Najvažnija pretpostavka da se u Hrvatskoj krene primjenjivati koncept pametnih sela jest da izvršna vlast taj koncept prepozna pri definiranju idućeg operativnog programa, u nacionalnom zakonodavstvu, ali je potreban i angažman regionalne i lokalne vlasti koja treba uklanjati lokalne prepreke i poticati razvoj projekata. Koncept pametnih sela mora biti među glavnim inicijativama u idućem programskom razdoblju za modernizaciju i demografsku ob-

novu naših ruralnih područja”, zaključuje Škrlec. “Jedan od predloženih osam ključnih razvojnih smjerova Nacionalne razvojne strategije 2030. je Hrvatska naprednih regija, odnosno omogućavanje rasta i radnih mjesta u svim hrvatskim regijama. Tako bi se primjenom koncepta pametnih sela djelovalo na negativan trend iseljavanja iz ruralnih područja i potaknuo dolazak mladih ljudi, poboljšale mogućnosti zapošljavanja, osigurala osnovne usluge i infrastruktura, poboljšala digitalizacija i

povezanost ruralnih s urbanim područjima kako bi se osigurao ravnomjeran teritorijalan razvoj”, rekla je **Gabrijela Žalac**, ministrica regionalnog razvoja i fondova EU-a.

“Cilj je i potaknuti ruralne zajednice da zajednički iskoriste svoje potencijale, stvaraju zajedničke projekte na korist i razvoj ruralnog stanovništva. Također, razvojem pametnih sela naglasak će biti na poticanju ruralnog poduzetništva i novih oblika ruralnog poslovanja kroz stvaranje eko sustava za poduzetnike i primjenu novih trendova proizvodnje i poslovanja”, dodala je Žalac.

Kako bi koncept pametnih sela oživio, odnosno bio proveden u djelo, potrebno je provesti mjere služeći se svim raspoloživim sredstvima. Digitalizacija i informacijsko komunikacijska tehnologija, zapravo samo su neka od tih sredstava, kako ističe zastupnik Europskog parlamenta Franz Bogovič, jedan od začetnika koncepta pametnih sela. Zastupnik Bogovič ističe i preciznu poljoprivredu, digitalne platforme u obliku e-usluga, širokopojasne veze i brzi internet te kružnu ekonomiju, kao primjere informacijsko komunikacijske tehnologije, odnosno sredstava kojima se može pridonijeti stvaranju koncepta pametnih sela.

No, kako bi bilo koje od navedenih mjera mogle proizvesti željeni učinak, potrebno je

uzeti u obzir i socijalnu dimenziju. Kako bi koncept pametnih sela u potpunosti ostvario svj potencijal, potreban je i ljudski kapital. Nije moguće provesti sve od navedenih mjera u svim ruralnim područjima zbog njihovih lokalnih i regionalnih različitosti i različitih potreba. Upravo zbog toga ističe se važnost ljudskog kapitala i ruralne zajednice, koja se treba obrazovati i osposobiti za prepoznavanje problema i izazova s

kojima se određeno područje susreće, kako bi sa što većom uspješnošću mogla na njih odgovoriti. Nadalje, zastupnik Bogovič ističe da je koncept pametnih sela rastući koncept u europskim krugovima. Mnogštvo politika Europske unije, poput Digitalne unije, Obzora 2020., Zajedničke poljoprivredne politike, CEF energetike i Kohezijske politike promoviraju i uključuju koncept pametnih sela te predviđaju novčana sredstava za njihov razvoj u



**Pametna sela** projekt su Europske komisije i Europskog parlamenta za revitalizaciju i razvoj ruralnih područja Europske unije. Ruralna područja susreću se sa sve više izazova te se suočavaju s problemima poput deruralizacije i starenja seoskog stanovništva. Cilj pametnih sela jest stvoriti nove, održive i inovativne poslovne modele za ruralna područja kroz sinergiju tradicionalne poljoprivrede, digitalizacije i automatizacije, interneta i širokopojasne povezanosti, uz aktivno uključivanje stanovništva tih područja u njihov razvoj. Ideja pametnih sela temelji se na već poznatim politikama Europske unije poput kružne ekonomije, digitalne ekonomije te energetske unije. U skladu sa spomenutim politikama, potrebna je koordinacija i suradnja više različitih sektora kako bi se donijele strategije razvoja i akcijski planovi za revitalizaciju i unapređenje ruralnih područja, u skladu sa njihovim regionalnim i lokalnim posebnostima.

svojim proračunima. Na taj se način ističe mogućnost i važnost pametnog korištenja europskih fondova predviđenih za razvoj pametnih sela, kao i privlačenja privatnih investicija u svrhu financiranja koncepta pametnih sela i razvoja u ruralnim područjima.

### **Nova zajednička poljoprivredna politika - pametna sela; energetska tranzicija u ruralnim područjima - uloga energetskih zadruga**

U svom obraćanju, Tibor Szanyi, zastupnik Europskog parlamenta, osim važnosti rješenja informacijsko komunikacijske tehnologije na probleme s kojima se selo susreće, ističe i važnost međusobne povezanosti koncepta pametnih sela sa već postojećim pametnim gradovima. Zbog toga, potrebno je na sveobuhvatan način pristupiti stvaranju sinergije između politika pametnih gradova i pametnih sela. **Stefan Ostergard Jensen**, predstavnik Europske komisije - Opće uprave za poljoprivredu, u središte energetske tranzicije ruralnih područja stavlja digitalizaciju i povezanost. G. Jensen smatra kako bolja povezanost digitalnih usluga pozitivno utječe ne samo na razvoj pametnih sela već i na podizanje kvalitete života stanovništva ruralnih područja, stoga potiče uključivanje digitalizacije i povezanosti u već postojeće i buduće europske politike. Kao primjer dobrih praksi kojima se pridonosi ostvarenju koncepta pametnih sela, predstavnik navodi tzv. Leader concept, odnosno stvaranje lokalnih



akcijskih grupa koje bi trebale preuzeti vodstvo u stvaranju strategija razvoja lokalnih ruralnih područja i implementaciji predviđenih mjera. Važnost lokalnih akcijskih grupa vidi se u tome što se upravo na lokalnoj razini može postići najveća sinergija između različitih sektora u pogledu implementacije politika. S obzirom na činjenicu da oko 50% ukupnog stanovništva Europske unije čini ruralno stanovništvo, pitanje energetske tranzicije tih područja veoma je važno. **Eero Ailio**,

savjetnik Europske komisije - Opće uprave za energetiku ističe da se glede energetske tranzicije, Europa trenutno nalazi na prekretnici. Ciljevi energetske tranzicije zacrtani su u mnoštvu politika Europske unije, stoga sljedeći korak predstavlja implementacija zakonodavstva i mjera kojima će se ti ciljevi i ostvariti. U tu svrhu, savjetnik Ailio ističe važnost nacionalnih energetskih i klimatskih planova, koji obuhvaćaju mjere za smanjenje emisija, mjere za prelazak na održivo gospodarstvo - uključujući i



poljoprivredu i mjere za cjelokupno povećanje energetske učinkovitosti, koje su u skladu i s ciljevima predviđenim u Pariškom sporazumu. Nadalje, ističe kako Europska unija trenutno troši 290 milijardi eura za uvoz fosilnih goriva, visoku svotu od koje bi se dio mogao odvojiti i za razvoj ruralnih područja i njihovu energetske sigurnost. Osim toga, zbog sličnosti problema s kojima se susreću, rješenja predviđena za pametna sela, uvelike su primjenjiva i na otoke.

S druge strane, izazovi i problemi s kojima se susreću hrvatska sela u njihovom kretanju prema pametnim selima, u prvom su redu niski stupanj obrazovanja i negativna demografska i zdravstvena slika ruralnog stanovništva, kako ističe doktor znanosti **Darko Znaor**. Ruralna područja imaju veliki potencijal, još uvijek neprepoznat od strane gradskog stanovništva, u obliku pružanja multifunkcionalnih usluga i

servisa koje ta područja nude, prvenstveno kroz poljoprivredu. Zbog različitih mogućnosti ruralnih područja, doktor Znaor ističe potrebu za stavljanjem naglaska na neka ekološka i socijalna rješenja naspram onih digitalnih. Osim toga, ističe potrebu za educiranjem stanovništva kako najbolje iskoristiti europske fondove u svrhu ekologizacije, posredno tome i razvoja ruralnih područja. Kao primjer navodi termoelektrane na ugljen u regiji, koje treba priorizirati prilikom energetske tranzicije, koje emitiraju više onečišćenja u obliku SO<sub>2</sub> i lebdećih čestica nego svih 296 ostalih termoelektrana u EU-28, što veoma negativno utječe na okoliš i zdravlje ljudi.

### Tranzicija prema zelenoj ekonomiji u ruralnim područjima

Svijet, kao i potrebe ruralnih područja mijenjaju se brže nego europsko zakonodavstvo. Kako bi našli odgovore na konkretne probleme s koji-



ma se susreću ruralna područja, potrebno im je pristupiti s određenom dozom selektivnosti te primjeniti odgovarajuća rješenja na pojedine probleme, ističe **Paul Soto**, viši stručnjak za politička pitanja iz Europske mreže za ruralni razvoj.

U Hrvatskoj energetske tranzicije i zelenom ekonomijom bavi se Zelena energetska zaduga (ZEZ). **Zoran Kordić**, upravitelj ZEZ-a, kao primjere dobre prakse uključivanja građanstva i lokalnih vlasti u proces energetske tranzicije ističe one iz Güssinga i Schonaua. Organizirano građanstvo uz pomoć sufinanciranja lokalnih vlasti izgradilo je tvornicu bioplina, koja ne samo da uvelike pridonosi energetske tranziciji već ima i pozitivan učinak na cjelokupnu zajednicu i njeno gospodarstvo. Primjera dobre prakse ne nedostaje ni u Hrvatskoj. Upravo je ZEZ pokrenuo (i završio) projekt crowdfunding kampanje za postavljanje solarnih panela



na školu u Kaštel Lukaču, čime je ona postala energetska neovisna. Osim toga, pokrenuli su i projekt REScoop u kojem su u suradnji s gradom Križevcima podigli komunalnu sunčanu elektranu. Veliki problem energetske tranzicije predstavljaju i troškovi saniranja štete koju energetski neučinkovito gospodarstvo ima na okoliš i ljudsko zdravlje, ističe doktor znanosti Darko Znaor.

Kako bi se izračunala realna novčana vrijednost poljoprivrednog sektora, od bruto novčane vrijednosti oduzimaju se javna ulaganja u poljoprivredu i troškovi zaštite okoliša, koji u većini slučajeva i premašuju bruto novčanu vrijednost. Samo zagađenje zraka i saniranje štete koju uzrokuje čini oko 60% troškova zaštite okoliša. Eksternalije također utječu i na povećanje cijena hrane, stoga i smanjenje kvalitete života stanovništva. Prelaskom na organsku poljoprivredu troškovi zaštite okoliša bili bi upola manji.



### Digitalne inovacije i bioekonomija

Pridonijeti energetska učinkovitosti i tranziciji moguće je i kroz bioekonomiju. **Marijan Kavran**, direktor Hrvatskog drvnog klastera, ističe važnost iskorištavanja prirodnih resursa ruralnih područja poput biomase i proizvoda dobivenih poljoprivredom, na koje se, prema njegovom mišljenju, ne oslanjamo dovoljno. Kao primjer navodi nedovoljnu uporabu drvnog peleta, čiju iskoristivost hrvatski proizvođači nisu prepoznali dok se s druge strane 83% proizvedenog drvnog peleta izvozi. Dugoročni ciljevi i uloga drvnog sektora u energetska tranziciji jest pridonijeti stvaranju biobaziranih industrija, temeljenih upravo na biomasi kao strateškom proizvodu. Na taj bi se način otvorila i nova radna mjesta, što ponovo pridonosi razvoju ruralnih područja i njegovoj revitalizaciji.

Kako bi se u potpunosti kroz digitalizaciju ostvarili ciljevi

energetske tranzicije, veoma je važna komunikacija između različitih sektora i sinergija njihovih politika, ističe **Matija Žulj**, direktor hrvatskog startupa Agrivi. Uključivanjem tehnologije u poljoprivredu, ne mijenja se samo način proizvodnje već i cijeli poljoprivredni vrijednosni lanac. Startup Agrivi ističe se primjerom dobre prakse kroz stvaranje online poljoprivrednih platformi i baza podataka čije informacije pomažu poljoprivrednicima u donošenju najboljih odluka. Također, razvili su i središnju poljoprivrednu platformu na kojoj poljoprivrednici mogu upravljati cjelokupnim ciklusom usjeva. Svrha spomenutih projekata jest povećati profitabilnost poljoprivrednika na kraju vrijednosnog lanca.

### Pametna eko-socijalna sela - promicanje socijalne uključenosti u ruralnim područjima i pametna mobilnost u ruralnim područjima

Kako bi se i dodatno istakla



uloga ljudskog kapitala, odnosno važnost mobilnosti i socijalne uključenosti stanovništva u ruralnim područjima, pobrignula se **Marta Bissmann**, članica Nacionalnog vijeća Republike Austrije. Gđa. Bissmann ističe problem tzv. Donut efekta hrvatskih sela prema kojem se industrija koja podrazumijeva i poslove, odnosno uključenost seoskog stanovništva, koncentrira na vanjskim granicama sela, dok sama sela zjape prazna. Kako bi mogli govoriti o socijalnoj uključenosti stanovništva ruralnih područja, to stanovništvo u prvom redu treba postojati.

Kroz inovativne politike potrebno je selo, ruralna područja i poljoprivrednu djelatnost ponovo učiniti primamljivima, pogotovo mladim ljudima na kojima se zasniva budućnost. Na taj bi se način ne samo smanjio trend sve većeg odlaska ruralnog stanovništva u gradove, već i potakao proces vraćanja ljudi na selo. Osim toga, smanjio bi se i negativni učinak koji na okoliš i zdravlje ljudi proizvode svakodnevna putovanja na posao u gradove raznolikim prijevoznim sredstvima.

Socijalna isključenost i siromaštvo direktno su povezani sa konkretnim nedostacima koji prate život u ruralnim područjima, ističe **Sonja Karoglan Todorović**, direktorica Ekološkog instituta Ecologica, Zagreb. Također, zbog tih je nedostataka u ruralnim područjima rizik od socijalne isključenosti određenih, već ugroženih skupina ljudi, još i veći. Ka-



ko bi se smanjila socijalna isključenost starijih osoba, kao jedne od rizičnijih skupina, gđa Karoglan Todorović ističe primjer dobre prakse Zeitbank 55+. Radi se o sistemu razmjene usluga, koje se "plaćaju" vremenom utrošenim za obavljanje određenog posla. Osim toga, spominje i španjolski projekt Odisseu čiji je cilj vraćanje stanovništva, posebice

mladih, na ruralna područja na način da se financijski potiču kompanije sa sjedištima ili poslovnicama u ruralnim područjima da na staž uzimaju studente iz struke.

Konačno, primjeri dobre prakse vidljivi su i u Hrvatskoj. **Helena Luketić** iz HŽ putničkog prijevoza koordinirala je projekt RUMOBIL, projekt čiji je cilj povećati povezanost zabačenih ruralnih područja ne samo unutar države već i međudržavno. Taj se cilj postiže razmjenom iskustava među sudionicima projekta i razvojem strategija javnog prijevoza poput multimodalnog javnog prijevoza različitim prijevoznim sredstvima. Navedene mjere predstavljaju prilagodbu na zahtjeve javnog prijevoza uzrokovane promjenom demografske slike stanovništva. Također, na taj se način ne samo povećava povezanost, već potiče i mobilnost stanovništva ruralnih područja.

Suradnik teksta:  
**Martin Mavriček**



## GLIFOSAT: Europski sud presudio u korist zdravlja, transparentnosti i okoliša

Europski sud (ECJ) odlučio je da Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) mora objaviti sve studije o rizicima za nastanak raka koje možemo povezati s glifosatom. Sud se složio s argumentima Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a o postojanju javnog interesa za transparentnost koji nadilazi tvrdnje poput Monsantoovih i Cheminovih kako se studije o rizicima za rak, koje se koriste u procesu odobravanja glifosata, ne mogu objaviti zbog zaštite komercijalnih interesa kompanija.

U navedenom sudskom slučaju, zastupnici Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu žalili su se u svibnju 2017. godine zbog neobjavljenih dokumenata na osnovu kojih se vrši postupak odobravanja pesticida. Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) prethodno je izjavila da je glifosat klasificirala kao nekanцерogen na temelju neobjavljenih studija, uključujući i onih Monsantoovih.

Zastupnik Zelenih i član Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane Europskog parlamenta, Davor Škrlec, komentira:

“Ova odluka je prekretnica i pobjeda za sve one koji zagovaraju veću transparentnost u procesu donošenja odluka na razini EU-a. Sud je jasno dao do znanja da u ovom slučaju tajnost u zaštiti poslovnih interesa nije opravdana. EFSA sada mora objaviti izvješća agrokemijskih divova o toksičnosti svojih proizvoda, kako bi znanstvenici i javnost mogli procijeniti opasnosti koje ti pesticidi predstavljaju za ljudsko zdravlje i okoliš. Od sada će javnost i nezavisni znan-



stvenici moći vidjeti kako agrokemijska industrija kreira vlastita izvješća o sigurnosti svojih proizvoda koja su potrebna za proces autorizacije istih kao što je to bio slučaj kod glifosata. Zahvaljujući objavljivanju svih dostupnih studija u budućnosti, nezavisni znanstvenici će moći provjeriti znanstvene zaključke o procjeni pesticida. Od izuzetne je važnosti da imamo regulatorni sustav koji djeluje u interesu zdravlja ljudi, bioraznolikosti i okoliša, a ne u interesu kompanija.”

Glifosat je predmet parničenja diljem SAD-a nakon što je Međunarodna agencija za istraživanje raka Svjetske zdravstve-

ne organizacije utvrdila kako je glifosat "vjerojatno kancerogen" za ljude.

Na temelju provedene istrage Posebnog odbora za postupak Unije za odobravanje pesticida (PEST), Europski parlament je u siječnju usvojio stroge preporuke za ispitivanje i autorizaciju pesticida u EU-u te ponovno zatražio sustavni pregled svih relevantnih studija o kancerogenosti glifosata. Poziva se na javni pristup cjelovitim studijama agrokemijske industrije kako bi se omogućilo nezavisno ispitivanje i zaustavljanje sukoba interesa u postupku odobravanja potencijalno štetnih kemikalija.

# Klimatske promjene: Europski parlament izglasao rezoluciju za dugoročno smanjenje CO2

Zastupnici u Europskom parlamentu iznijeli su svoje ideje o dugoročnoj strategiji EU-a za smanjenje emisija u rezoluciji usvojenoj u četvrtak, 14. ožujka.

**U neobvezujućoj rezoluciji, usvojenoj s 369 glasova za, 116 glasova protiv i 40 suzdržanih, zastupnici u Europskom parlamentu kažu da bi samo dva od osam scenarija, koje je predložila Europska komisija u svojoj komunikaciji iz studenog 2018. godine, omogućila EU-u da dosegne neto-nultu stopu emisija stakleničkih plinova (GHG) do 2050. godine, na što se EU-u obvezala prema Pariškom sporazumu o klimi. Zastupnici u Europskom parlamentu podupiru Europsku komisiju u guranju ova dva scenarija.**

Europski parlament također izražava potporu demonstracijama, posebno u obliku marševa za klimu i učeničkih prosvjeda koji podižu svijest o ovim klimatskim rizicima. Zastupnici apeliraju na nacionalne, regionalne i lokalne vlasti, kao i na vlasti EU-a, da poduzmu konkretne i brze mjere kako se ne bi prekoračilo klimatsko ograničenje od 1,5°C.

Zastupnici naglašavaju da je za postizanje neto-nulte stope emisija stakleničkih plinova do 2050. godini na najisplativiji način, potrebno podići razinu ambicija smanjenja stope emisija stakleničkih plinova do 2030. godine. Stoga Europska unija mora po-



slati jasnu poruku da je spremna preispitati svoj doprinos prema Pariškom klimatskom sporazumu.

## **Podrška regijama koje su najviše pogođene dekarbonizacijom**

Ako se dobro postupa, uz odgovarajuću potporu za najugroženije regije, sektore i građane, tranzicija prema neto-nultoj stopi emisija stakleničkih plinova potencijalno može stvoriti 2,1 milijuna dodatnih radnih mjesta do 2050. godine u EU-u. Trebalo bi stvoriti "fond pravedne tranzicije" kako bi se podržale regije koje su najviše pogođene dekarbonizacijom, kao što su rudarske regije.

Strategija EU-a o neto-nultoj stopi emisija stakleničkih pli-

nova trebala bi dati prioritet izravnim smanjenjima emisija i povećanju prirodnih ponora i spremnika ugljika (kao što su šume) u odnosu na tehnologije uklanjanja ugljika, koje tek trebaju biti razmještene u velikom opsegu i imale bi značajan rizik za ekosustave, biološku raznolikost i sigurnost hrane.

## **Ulaganja u kružnu ekonomiju i bioekonomiju**

Zastupnici smatraju da tranzicija prema ekonomiji sa neto-nultom stopom emisija stakleničkih plinova također predstavlja značajne mogućnosti. Ulaganja u industrijske inovacije, uključujući digitalne tehnologije i čistu tehnologiju, potrebna su za poboljšanje ekonomskog rasta, jačanje konkurentnosti i stvaranje no-

vih radnih mjesta, npr. u rastućoj kružnoj ekonomiji i bioekonomiji. Također, zastupnici naglašavaju važnost postojanja predvidljive energetske i klimatske politike za poticanje dugoročnih ulaganja.

Naposljetku, zastupnici ponavljaju stajalište Europskog parlamenta da se najmanje 35% izdataka za istraživanje (Horizon Europe) izdvoji za potporu klimatskim ciljevima.

### Pozadina

U komunikaciji se iznose opcije koje omogućuju temeljitu raspravu o putu do 2050. godine. Rasprava bi trebala omogućiti EU-u da usvoji i podnese ambicioznu strategiju do 2020. godine prema Okvirnoj konvenciji o klimatskim promjenama Ujedinjenih naroda (UNFCCC), kao i odredi smjer buduće klimatske i energetske politike EU-a.

Potpisnice Pariškog sporazuma pozvane su da do 2020. godine dostave svoje dugoročne strategije razvoja s niskim stopama emisija stakleničkih plinova. U komunikaciji "Čisti planet za sve" usvojenoj 28. studenog 2018. godine, Europska komisija predstavila je svoju strategiju, dugoročnu viziju za klimatski neutralnu ekonomiju do 2050. godine, uključujući osam mogućih putova.

### Tranzicija prema ekonomiji koja nema negativan utjecaj na klimu sada je moguća

Svakog tjedna sve više i više mladih ljudi odlazi na klimat-



ske prosvjede jer ne prihvaćaju da su mjere koje su poduzele EU-u i njezine države članice dovoljne za ograničavanje globalnog zatopljenja na 1,5°C, kako je dogovoreno Pariškim sporazumom o klimi.

**Klub zastupnika Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu pokrenuo je inicijativu da pozove skupinu mladih aktivista u Europski parlament zajedno sa zastupnicima S&D-a i GUE-a. Rezolucija o ovoj klimatskoj raspravi izglasana je u četvrtak, 14. ožujka, dan prije globalnih klimatskih marševa i učeničkih prosvjeda.**

**Bas Eickhout**, glasnogovornik za pitanja klime Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a i Spitzenkandidat Zelenih na izborima za Europski parlament, komentira:

"Sve više i više mladih ljudi se umara od političara koji imaju lijepe riječi za njih, ali ne poduzimaju mjere protiv klimatskih promjena. U posljednjim tjednima ovog parlamentarnog mandata moramo poduzeti hrabre korake kako bismo postali ozbiljni u zaštiti klime. Moramo povećati naše ciljeve

smanjenja emisija na neto-nultu razinu do 2050. godine i iznad 55% do 2030. godine. Države članice moraju se obvezati na snažne ciljeve smanjenja prije globalnog UN summita o klimatskim promjenama u rujnu.

"Možemo brzo prijeći na zelenu ekonomiju i napredovati od inovacija, održivih ulaganja i novih radnih mjesta koja će ona donijeti. Nemamo izgovora da ne postanemo svjetski lider u tranziciji naših gradova, ekonomija, financijskog sustava i infrastrukture na održive i zelene alternative. Sektor prometa i poljoprivrede moraju odigrati svoju ulogu u prijelazu na ekonomiju koje ne šteti klimi.

"Europska unija i države članice moraju se u potpunosti osloboditi fosilnih goriva i masovno ulagati u održivi promet, obnovljivu energiju i učinkovitost resursa.

"Konzervativni zastupnici u Europskom parlamentu posebno moraju prestati dosljedno stavljati lobističke interese fosilnih goriva, financijskog sektora i automobilske industrije ispred potreba građana i planeta. Više nemamo puno vremena za ograničavanje globalnog zatopljenja na 1,5°C, kako je predložio Međuvladin panel o klimatskim promjenama (IPCC)."

Izvor:  
Greens/EFA  
Europski parlament

# Europski parlament poziva na zabranu korištenja sredstava iz EU fondova na fosilna goriva

U srijedu, 27. ožujka, zastupnici u Europskom parlamentu glasovali su za blokiranje potrošnje sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda za financiranje fosilnih goriva. Ta sredstva izravno utječu na živote građana, osobito onih koji žive u manje razvijenim regijama, poput stabilnih kvalitetnih zapošljavanja, nove infrastrukture i poboljšane kvaliteta života.



Ažurirana pravila, koja će se od 2021. do 2027. primjenjivati na Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijski fond (KF), obuhvaćat će sve regije, s posebnim naglaskom na slabije razvijene zajednice, urbana područja i najudaljenije regije. EFRR i Kohezijski fond trebali bi biti zeleno lice Europe, osigurati građanima bolju kvalitetu života i osigurati prikladnu i ekološki prihvatljivu budućnost.

Izvjestitelj Zelenih/ESS-a za uredbu o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu, Davor Škrlec komentira: "Pozitivno je što je ostatak zastupnika u



Europskom parlamentu čuo naš poziv da se zaustavi financiranje fosilnih goriva iz EU fonda za regionalni razvoj. Taj novac je namijenjen poboljšanju kvalitete života građana, osobito u siromašnijim europskim područjima, i ne smije se trošiti na fosilne goriva koja štete ljudskom zdravlju i okolišu. Navedeni fondovi će igrati jasnu ulogu u obvezama Europske unije da ispuni ciljeve Pariškog sporazuma o klimi.

"Sredstva EU-a trebala bi odigrati ključnu ulogu u prijelazu na kružnu ekonomiju te čistu i pristupačnu energiju za sve građane s nultom stopom emisija CO<sub>2</sub>, uz očuvanje okoliša i poboljšanje biološke raznolikosti. Europski parlament slijedio je vodstvo Zelenih/ESS-a i poslao jasnu poruku kako u fondovima EU-a ne bi trebalo biti mjesta za fosilna goriva te da moramo krenuti u smjeru održivog ulaganja."

# Usvojena EU direktiva o smanjenju utjecaja jednokratne plastike na okoliš

Zastupnici u Europskom parlamentu usvojili su 27. ožujka direktivu o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš. Spomenuta direktiva dogovorena je između tri glavne institucije EU-a još u prosincu, a zabranit će određene plastične proizvode za jednokratnu uporabu, kao što su slamke, pribor za jelo i štapići za uši, kao i potpunu zabranu plastičnih čaša i posuda za hranu napravljenih od proširenog polistirena.

Zastupnik u Europskom parlamentu i član Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane, Davor Škrlec komentira: "Klub zastupnika Zelenih/ESS-a odavno poziva na prestanak korištenja plastike za jednokratnu upotrebu i zato je dobro da ostatak Europskog parlamenta, Komisije i Vijeća EU-a napokon postaje svjestan opasnosti zagađenja plastikom. Direktiva o plastici za jednokratnu upotrebu je samo prvi korak i moramo je iskoristiti za poticanje promjena kako bismo kao društvo proizvodili manje smeća i postali održivi. Ako ne promijenimo svoj stav prema proizvodnji, potrošnji i otpadu, ljudska vrsta će postati potrošna kao jednokratna čašica za kavu. Ova direktiva će nam pomoći da napustimo plastiku za jednokratnu upotrebu na putu prema manje potrošnje, bolje dizajniranim proizvodima za višekratnu upotrebu, više inovacija i čistijem okolišu. Sljedeći korak je odmicanje od kulture stvaranja otpada."

Države članice morat će do 2029. godine ponovno moći prikupiti 90 % upotrijebljenih



plastičnih boca, a do 2025. najmanje 25 % materijala iz kojeg su te boce izrađene morat će se moći reciklirati. Do 2030. udio materijala koji se može reciklirati morat će biti barem 30 %. Ovim se dogovorom ujedno daje prednost primjeni načela „onečišćivač plaća“. To se osobito odnosi na proizvođače duhana, koji će morati preuzeti veću odgovornost. Novi će se režim primjenjivati i na ribolovni pribor kako bi se

osiguralo da proizvođači, a ne ribari, snose troškove prikupljanja mreža izgubljenih na moru. Ovim zakonodavstvom predviđa se i da bi trebalo postaviti obvezno postavljanje oznaka na proizvodu kojima se upozorava na negativan utjecaj koji na okoliš ima bacanje cigareta s plastičnim filtrima. Takvo bi se pravilo primjenjivalo i na druge proizvode kao što su plastične čaše, vlažne maramice i sanitarne pelene.

## Parlament dao potporu prijedlogu o ukidanju sezonskog pomicanja sata od 2021.

EU članice koje odluče zadržati ljetno računanje vremena zadnji će put sat pomaknuti posljednje nedjelje u ožujku 2021. Države koje žele zadržati standardno (zimsko) računanje, zadnji će put prilagoditi sat posljednje nedjelje u listopadu 2021.

Zastupnici u Europskom parlamentu glasovali su 26. ožujka o prijedlogu Direktive o ukidanju pomicanja sata uvjetovanog izmjenom godišnjih razdoblja i stavljanju izvan snage Direktive 2000/84/EZ na plenarnoj sjednici u Strasbourgu.

Posljednje zajedničko pomicanje sata na ljetno računanje vremena trebalo bi se dogoditi posljednje nedjelje u ožujku 2021., a države članice koje žele ostati pri zimskom računanju vremena trebale bi svoje standardno vrijeme promijeniti posljednje nedjelje u listopadu 2021. Nakon današnjeg glasovanja Europski parlament je spreman za daljnje pregovore s Vijećem ministara.

“Prije donošenja odluke o tome koje će standardno vrijeme primjenjivati, države članice trebaju provesti vlastita javna savjetovanja kako bi uzele u obzir želje građana. Također, u odabiru vremenske zone svakako su relevantni geografski faktori i specifičnosti regija u kojima se nalaze pojedine države članice. Za provedbu ove Direktive potrebna je međusobna suradnja država članica kako bi se na usklađen i koordiniran način



donijele odluke o predviđenom standardnom računanju vremena. Potrebno je uspostaviti koordinacijski mehanizam koji će se sastojati od po jednog imenovanog predstavnika iz svake države članice i jednog predstavnika Komisije. U okviru koordinacijskog mehanizma trebao bi se razmotriti i ocijeniti potencijalni učinak odabira standardnog vremena država članica na funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Kako bi se izbjegli poremećaji u prometu, komunikacijama i drugim sektorima, države članice trebale bi najkasnije do 1. travnja 2020. obavijestiti Komisiju u slučaju da namjeravaju promijeniti svoje standardno vrijeme posljednje nedjelje u listopadu 2021.” – rekao je zastupnik Davor Škrlec. Najkasnije do

31. prosinca 2025. Komisija bi trebala podnijeti izvješće o evaluaciji primjene i provedbe ove Direktive Europskom parlamentu i Vijeću.

Međutim, ako Komisija utvrdi da predviđeni vremenski aranžmani mogu značajno i trajno ometati pravilno funkcioniranje jedinstvenog tržišta, može podnijeti prijedlog za odgodu primjene Direktive za najviše 12 mjeseci i podnijeti novi zakonodavni prijedlog. Nakon Komisijine procjene, koja je prikupila 4.6 milijuna odgovora od kojih su 84% pozivali na promjenu odluke o pomicanju sata, Komisija je predstavila prijedlog o kojem sada konačni dogovor trebaju postići Europski parlament i ministri EU-a.



# Čišće tržište EU-a električnom energijom koje ima u vidu potrebe potrošača

Europski parlament je odobrio nova pravila za stvaranje čišćih, konkurentnijih i uspješnijih tržišta električne energije diljem Europe.

Zastupnici Europskog parlamenta usvojili su četiri nova zakona o tržištu električne energije EU-a, koji su krajem 2018. neformalno bili dogovoreni s ministrima EU-a, i time zaključuju paket „Čista energija za sve Europljane“.

Potrošači će imati znatne koristi od novih pravila jer će imati pristup pametnim brojičima, dinamičnim cijenama i mogućnosti zamjene pružatelja usluga bez troška u roku od najviše tri tjedna (od 2026. u roku 24 sata).

Države članice također će moći privremeno regulirati cijene kako bi pomogle i zaštitile energetske siromašne ili ugrožena kućanstva. Međutim, sustavi socijalne sigurnosti trebali bi biti primarno sredstvo za rješavanje problema energetske siromaštva.

Novim se pravilima prije svega želi omogućiti da se najmanje 70 % kapaciteta prekogranične trgovine struje unutar EU-a odvija slobodno, bez blokada, čime će se olakšati trgovina obnovljivom energijom u svim državama članicama EU-a, a time poduprijeti nastojanja da se do 2030. postigne obvezujući cilj EU-a u pogledu 32 % struje proizvedene iz obnovljivih izvora energije.



## Državne potpore za postupno ukidanje ugljena

Pravila EU-a trenutačno omogućuju nacionalnim tijelima da elektranama na ugljen plaćaju da budu u stanju pripravnosti tijekom ograničenog razdoblja ako postoji velika potražnja. To su takozvani mehanizmi kapaciteta. Novim će se pravilima uvesti stroža ograničenja za države članice koje subvencioniraju elektrane kako bi se spriječilo da elektrane na ugljen, koje najviše onečišćuju zrak u Europi, dobiju državnu potporu. Mjere će se primjenjivati na sva nova postrojenja od dana stupanja na snagu Uredbe, a na postojeće elektrane od 2025. Nova pravila neće utjecati na ugovore o kapacitetima sklopljene prije 31. prosinca 2019.

Novim mjerama osigurava se bolja zaštita građana EU-a od iznenadnih nestašica električne energije. Države članice morat će izraditi nacionalne planove za procjenu rizika od nestašica i surađivati na regionalnoj razini. Države članice koje primaju pomoć iz drugih država članica trebale bi u konačnici snositi sve razumne troškove povezane s tim.

## Bolja regulacija tržišta električne energije

Kako bi se bolje reguliralo tržište električne energije u EU-u, izmijenjena su pravila o osnivanju Agencije za suradnju energetske regulatora (ACER) te će agencija dobiti dodatne zadaće i ovlasti.

*Izvor: Europski parlament*

# Parlament podržao nove granične vrijednosti emisija CO2 za automobile i kombije

Prihvaćeni planovi za smanjenje emisija stakleničkih plinova iz automobila i kombija do 2030. koji su neformalno dogovoreni s ministrima EU-a.

Zastupnici u Europskom parlamentu i ministri EU-a postigli su dogovor o većoj ciljnoj vrijednosti (37,5 %) od one koju je predložila Komisija (30 %), kako bi se do 2030. u EU-u smanjile emisije koje proizvode novi automobili. Zakonodavstvom se također utvrđuje cilj smanjenja emisija CO2 do 2030. i za nove kombije (31 %).

Zakon je usvojen s 521 glasa za, 63 protiv i 34 suzdržana. Prije no što se objavi u Službenom listu, mora ga odobriti Vijeće.

## Učinak na društvo nakon prijelaza na niskougljično gospodarstvo

Proizvođači čiji proizvodi svojim prosječnim emisijama prelaze granične vrijednosti morat će platiti premiju za prekomjerne emisije. Europska komisija morat će do 2023. procijeniti treba li taj novac dodijeliti određenom fondu za prelazak na mobilnost s nultim emisijama, kao i za potporu usavršavanja radnika u automobilskom sektoru.

## Analiza cijelog ciklusa

Novim zakonom nalaže se da se cjelokupni ciklus emisija iz automobila ocijeni na razini EU-a. Komisija će isto tako

- ⇒ **ciljna vrijednost smanjenja emisija CO2 do 2030. za nove automobile je 37,5 %, a za nove kombije 31 %**
- ⇒ **pitanje učinka koje na društvo ima prijelaz na niskougljično gospodarstvo**
- ⇒ **rad na procjeni cijelog ciklusa emisija**



najkasnije do 2023. morati odlučiti treba li uvesti zajedničku metodologiju za ocjenjivanje i dosljedno izvješćivanje o tome. Ako bude potrebno, usvojit će se odgovarajuće zakonodavstvo.

## Kontekst

Prijevoz je jedini sektor u EU-u u kojem od 1990. nije zabilježeno nikakvo značajno smanjenje emisija stakleničkih pli-

nova. Podaci Europske agencije za okoliš pokazuju da od svih vidova transporta u EU-u najveći udio emisija stakleničkih plinova (72,9 % u 2016.) nastaje u cestovnom prijevozu te da na njega otpada oko 20 % ukupnih emisija stakleničkih plinova u EU-u.

Izvor:

Europski parlament

## Kvalitetnija i dostupnija voda za piće u EU-u

Zastupnici su podržali planove za daljnje unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti vode za piće za sve građane te za smanjenje otpada od plastičnih boca.

**Većina građana u EU-u ima pristup visokokvalitetnoj vodi za piće. Prema izvješću Europske agencije za okoliš (2016.), više od 98,5 posto analiza provedenih na uzorcima vode za piće u razdoblju od 2011. do 2013. ispunjavalo je EU standarde.**

S ciljem zaštite ljudi od kontaminacije, Direktiva o vodi za piće uspostavlja minimalne standarde vode za piće namijenjene za ljudsku potrošnju (piće, kuhanje i ostale namjene u kućanstvu).

Parlament je na plenarnoj sjednici 28. ožujka usvojio ažurirana pravila koja obuhvaćaju povećanje povjerenja potrošača i poticanje na konzumaciju vode iz slavine. Zastupnici također pozivaju sve zemlje članice na „promicanje univerzalnog pristupa“ čistoj vodi za sve građane, posebice ranjive grupe koje nemaju ili imaju vrlo mali pristup čistoj vodi.

Nova legislativa ima za cilj povećati kvalitetu vode iz slavine na način da se poštre maksimalne količine zagađivača kao što su olovo (čija bi količina bila upola smanjena) ili štetne bakterije. Također će se pratiti razine mikroplastike.



Nova će pravila povećati i transparentnost te potrošačima omogućiti pristup informacijama.

Pijenje vode iz slavine je jeftino i ekološki prihvatljivo. Zastupnici se zalažu za mjere poput instalacija besplatnih fontana na javnim mjestima gdje je to moguće (uključujući trgovačke centre i aerodrome) te opskrbe restorana čistom vodom iz slavine.

Prema Europskoj komisiji, pristup kvalitetnijoj vodi bi mogao smanjiti konzumaciju vode iz boca za 17 posto. Na ovaj bi način potrošači uštedjeli novac te bi bio vidljiv pozitivan utjecaj na okoliš smanjujući emisije CO<sub>2</sub> i plastični otpad.

Uspjeh građanske inicijative „Pravo na vodu“, koja je skupila više od 1.8 milijuna potpisa, pokazuje koliko je voda za piće bitna Europljanima. Javna konzultacija je pokazala da građani nisu sigurni u kvalitetu vode iz slavine prilikom posjete drugih zemalja članica, iako su stope sukladnosti visoke. Također se zahtijeva pristup aktualnim informacijama o kvaliteti vode za piće.

### Idući koraci

Kako bi pravila stupila na snagu, potrebno je zeleno svjetlo Vijeća tijekom sljedećeg parlamentarnog saziva.

Izvor:

Europski parlament

# Nova pravila olakšat će organiziranje europske građanske inicijative

Europski parlament je usvojio 12. ožujka nova pravila za europsku građansku inicijativu (ECI). Ažurirani mehanizam namjerava omogućiti što većem broju građana da pokrenu i podrže nove inicijative i ojačaju participativnu demokraciju.

Europska građanska inicijativa (ECI) je najvažniji instrument participativne demokracije u EU, koji građanima omogućuje predlaganje konkretnih zakonodavnih izmjena u područjima nadležnosti Komisije kao npr.: okoliš, poljoprivreda, energetika, promet ili trgovina.

Inicijativa mora biti pokrenuta od građana iz najmanje ¼ država članica te prikupiti milijun potpisa, pod uvjetom dostignutog najnižeg praga u najmanje ¼ država članica, nakon čega Europska komisija donosi odluku o tome hoće li predložiti konkretan zakonodavni akt za pojedini prijedlog.

Prije svega, treba napomenuti da je vrlo teško organizirati uspješnu ECI, odnosno prikupiti dovoljan broj potpisa koji zadovoljava sve kriterije. To je razlog samo 4 uspješne ECI od 2011. godine kada je ovaj instrument uveden.

Prva uspješno podnesena ECI bila je pod nazivom **Right2Water** u kojem su organizatori tražili od Europske komisije da podnese zakonodavni prijedlog koji će ostvariti ljudsko pravo na vodu i odvodnju na način kako ga prepoznaju Ujedinjeni narodi, te koji će promovirati vodoopskrbu i odvodnju kao javne usluge neophodne za sve. Europska komisija se u svom odgovoru



obvezala poduzeti konkretne korake poput Direktive o vodi za piće i Plana za vodu, te su po tom pitanju učinjeni pomaci u proteklim godinama. U tom smislu ovu inicijativu je moguće proglasiti relativno uspješnom, barem prema kriteriju reakcije Europske komisije na inicijativu, odnosno predlaganja konkretnih legislativa vezanih za to pitanje. U praksi ostaje još puno posla dok se svim Europljanima ne osigura njihov pravo na čistu vodu i odvodnju primjerenu dobu u kojem živimo.

Nakon što su 3 inicijative uspješno registrirane 2012. godine, duga pauza od 5 godina dovela je do zadnje uspješne, četvrte inicijative vezane za **zabranu glifosata** i toksičnost pesticida koja datira iz 2017. godine. Iako je zadovoljila kriterije, Europska komisija u svom odgovoru na inicijativu zaključuje da ni znanstveni ni pravni razlozi ne opravdavaju zabranu glifosata te da o tome neće podnijeti zakonodavni prijedlog, čime je potkopan prvi od tri cilja ove inici-

jative. Vezano za drugi cilj, kriterija znanstvene evaluacije pesticida u cilju regulatornog odobrenja, Europska komisija se obvezala donijeti zakonodavni prijedlog. Za treći cilj, vezan za smanjenje uporabe pesticida, Europska komisija je zaključila da se namjerava usredotočiti na provedbu Direktive o održivoj uporabi pesticida. Iako je inicijativa postigla djelomičan uspjeh, stvari vezane za zabranu glifosata i ograničenja korištenja pesticida se kreću puževim koracima u dobrom smjeru.

Trenutno se prikupljaju potpisi za europsku građansku inicijativu pod nazivom **“Okončajmo doba kaveza”** čiji je cilj ukidanja korištenja kaveza radi poboljšanja života farmskih životinja diljem Europe. Ukoliko spadate u 94% ljudi u Europi koji vjeruju da je zaštita dobrobiti farmskih životinja važna ili u 82% ljudi koji vjeruju da farmske životinje trebaju biti bolje zaštićene, pozivamo Vas da **svojim potpisom** podržite ovu inicijativu i pridružite se

preko 690 000 ljudi koji su već iskazali svoju podršku potpisom. Ujedinjeni možemo vršiti pritisak za ostvarenje te zaštite. Zajedno ćemo okončati doba kaveza. Ako želite podržati ovu građansku inicijativu, potpisati možete na linku: <https://eci.endthecageage.eu>.

Nakon što građani kroz instrument ECI-a odrade mukotrpan posao prikupljanja potpisa u državama članicama, Europska komisija u svom odgovoru jednostavno može odbiti predlaganje zakonodavnog akta za rješavanje konkretnog problema, kao što je vidljivo na primjeru zabrane glifosata. Na temelju tih razočaravajućih iskustava, Zeleni/ESS potaknuli su Europsku komisiju na reformu propisa i naposljetku uspjeli prevladati njihovo inzistiranje da je "prerano" poboljšati prava građana što je samo po sebi bilo postignuće.

Europski parlament odobrio je reformu ECI-a s velikom većinom glasova. Ishod reforme je mješovit, ali postoje određena poboljšanja koja ga čine vrijednima. Određene zahtjeve nije bilo moguće postići iz pravnih razloga koji su povezani s Ugovorom o funkcioniranju EU-a, a to je obvezivanje Europske komisije na predlaganje pravnog akta kao odgovor na uspješne ECI. Druga stvar koja ne ide u prilog poboljšanja ECI-a je postupno ukidanje pojedinačnih sustava prikupljanja potpisa te oni neće biti dopušteni od 2023. nadalje, što predstavlja udarac za organizacije koje su željele imati kontrolu nad vlastitim softverom i biti u mogućnosti brzo



**Cage farming is a nightmare that we can end.**

Sign now

uvesti poboljšanja u skladu s potrebama korisnika.

S druge strane, učinjeno je nekoliko važnih poboljšanja. Najvažnije, budući da se Europska komisija ne bi složila s predlaganjem pravnih akata kao odgovor na uspješne ECI-e, Zeleni/ESS su se pobrinuli da Europski parlament preuzme veću ulogu u osiguravanju odgovarajućeg praćenja građanskih inicijativa. Stoga će od sada svaka uspješna ECI potaknuti raspravu u Europskom parlamentu, što otvara mogućnost Europskom parlamentu da Europskoj komisiji daje preporuke o tome kako bi trebala dalje postupati. Osim toga, nakon što Europska komisija odluči o tome kako želi postupiti, Europski parlament će procijeniti odgovor Europske komisije i onda može iskoristiti svoje ovlasti kako bi izvršio pritisak na Europ-

sku komisiju da se pravilno bavi zabrinutošću građana (na primjer kroz raspravu, rezoluciju ili izvješće o zakonodavnoj inicijativi). Još jedan uspjeh reforme je olakšavanje davanja potpore inicijativama u smislu da građani sada moraju dati manje osobnih podataka nego što su to činili prije.

Zaključno, iako ishod reforme ne zadovoljava u potpunosti, stvoreno je više stvarnih obveza Europske komisije u odnosu na ranije, a postoje i određena poboljšanja koja olakšavaju posao organizatorima ECI-a. Iskustvo je pokazalo da borba za veća prava građana kroz instrument ECI-a nije ni malo lagan zadatak, ali ne treba prestati pokušavati poboljšati ECI dok se građanima ne pruži stvarnu moć.

Tekst: **Mislav Mihaljević**

# Željeznica u službi zaštite okoliša i turizma

Modernizacija željezničkog prijevoza od iznimne je važnosti za cjelokupno gospodarstvo, kao i za očuvanje okoliša.

Piše: **Iva Slavica Ilić**, mag.ing.traff



Autor: Ivan Tuk

Uz sustavni razvoj adekvatnog bržeg i konforrijeg prijevoza, hrvatski turizam može postati jedan od generatora razvoja gospodarstva. Balansirajući socijalne, ekonomske i čimbenike zaštite okoliša, dolazimo do činjenice kako je održivi razvoj skladan odnos ekologije i gospodarstva te predstavlja težnju za boljim svijetom, kako bi se prirodno bogatstvo naše planete sačuvalo i za buduće naraštaje.

Za povezivanje željezničke prometne grane s turizmom od iznimne je važnosti romantična sentimentalnost punika, koja ih podsjeća na sretno djetinjstvo i putovanja vlakom kroz prekrasne hrvatske

krajolike, koje je najbolje moguće vidjeti upravo s željezničkih tračnica.

## Prijevoz kao bitan faktor turizma

Turizam kao jedan od najvažnijih pokretača gospodarstva, uvjetovan je praćenjem suvremenih trendova, kroz koji se može identificirati kretanje potražnje; nove tržišne prilike, područja mogućih ulaganja i najvažnije infrastrukturne potrebe, koje je iznimno važno realizirati kroz željeznički promet.

Novi trendovi moraju pretvoriti prirodne preduvjete u konkurentne prednosti, na temelju intelektualnog kapitala i

informacija. Pravilno pozicioniranje na konkurentnom turističkom tržištu određuje značenje novih trendova u hrvatskom turizmu i razvoja po načelima održivosti, temeljene na inovacijama. Očuvanje okoliša, produženje turističke sezone poboljšanjem usluge kroz ugodno i brzo putovanje do željene destinacije, ne samo na prostoru naše zemlje, već šire regije, predstavljaju priliku za bolju i kvalitetniju cjelokupnu turističku ponudu.

Turističko tržište pruža priliku, ali i potrebu za prometno-turističkom uslugom uz ostvarenje konkurentnosti temeljenoj na inovativnoj ponudi i

specifičnoj realizaciji od univerzalne globalne ponude. Sve veća svijest o tome da ljudski rod i prirodni okoliš dijele zajedničku sudbinu, promoviranje očuvanja prirodnih bogatstava na mnogim razinama, a neizbježna je suradnja s prometnim sektorom, pogotovo onim s najmanjom stopom onečišćenja.

### **Zaštita okoliša prioritet gospodarskog razvoja**

Bez uzimanja u obzir mogućnosti regeneracije planete Zemlje, politika ekonomskog rasta i održivog razvoja se može definirati kao odnos između dinamičkih gospodarskih sustava koje osmišljava čovjek i većih dinamičkih ekoloških sustava koji se sporo mijenjaju i koji moraju biti u ekološkoj ravnoteži. Uvođenjem novih tehnologija, potrebno je uključiti koncepciju održivog razvoja u sve društvene, ekonomske i političke strukture.

Turizam je puno osjetljiviji na degradaciju okoliša, nego druge gospodarske djelatnosti jer je okoliš njegov primarni resurs, stoga za svoj razvoj turizam traži prostor koji je kvalitetan, nije onečišćen, ali i sredstvo prijevoza do destinacije koje bi bilo simbol zaštite okoliša. U razvoju turističke ponude trebat će više koristiti iskustva, rješenja i standarde turistički razvijenih država Europe, jer turizam sve manje poznaje granice, a turističko tržište postaje sve više integralno i jedinstveno.

### **Prijevoz po standardima zaštite okoliša**

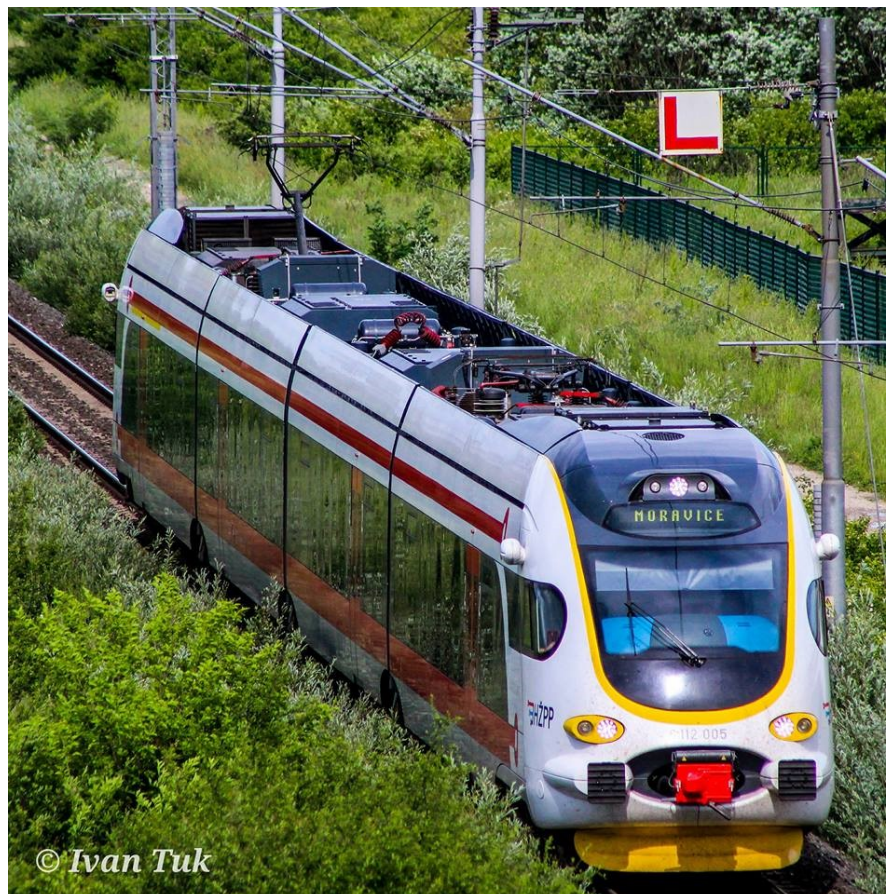
Europska unija i nacionalne vlade utvrdili su jasne ciljeve oblikovanja europskih politika zaštite okoliša do 2020. i plan onog što se treba postići do 2050. godine, a to uključuje prelazak EU-a na resursno učinkovito, zeleno i konkurentno gospodarstvo s niskom razinom emisija ugljika. Gospodarski rast mora biti ekološki održiv, pa je temelj politike EU-a zeleni rast. U stvaranju novih poslovnih mogućnosti i mogućnosti zapošljavanja, neophodno je poticanje na daljnja ulaganja u tehnološke inovacije u skladu sa standardima zaštite okoliša. Zaštita okoliša ima ključnu ulogu i u promicanju održivog razvoja na globalnoj

razini.

Poticanjem obnovljivih izvora energije i poboljšanjem energetske učinkovitosti postiže se strateški cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova u Europi. Niske emisije ugljika, trebale bi donijeti koristi kako za planet, tako i za gospodarstvo, te prilagodba pravila kako bi se pojednostavila potrebna privatna i javna ulaganja u prijelaz na čistu energiju.

### **Promet - glavni pokretač promjena**

Prometni sektor, baš kao i turistički je vrlo bitna gospodarska grana. Budući da je naše društvo postalo mobilnije, prometni sektor se suočava sa sve većom konkurencijom na brzo rastućim prometnim tržištima



© Ivan Tuk

Autor: Ivan Tuk



drugih regija. Da bi se postigao cilj ograničenja globalnog zatopljenja na samo 2°C, do 2050. g. treba smanjiti emisije u prometnom sektoru za 60 % u usporedbi s količinom emisija 1990. godine. Ideja je promicati učinkovite, sigurne i održive prometne politike kojima će se ostvariti uvjeti za konkurentnu industriju, nova radna mjesta i nove tržišne prilike.

Prometna mreža, najmanje štetna za okoliš, pruga velikih brzina, znatno se proširila tijekom zadnjih godina što putnicima štedi vrijeme i novac, a u pripremi su i dodatna poboljšanja. Sigurnost koju pruža prijevoz željezničkim prometnim pravcima, ulaganje u nove infrastrukturne projekte koji zadovoljavaju standarde

te zaštitu, komfor i udobnost koju uživaju putnici tijekom putovanja, iznimna su referenca koja predviđa i svjetlu budućnost Hrvatskim željeznicama.

### **Razvoj infrastrukture u regiji od strateškog značaja u razvoju turizma**

Sa španjolskim gospodarskim subjektima razmijenjena su brojna vrijedna iskustva provedbe onih politika koje za cilj imaju jačanje prometne mreže, a time i gospodarstva obiju država. Prioritetna je izgradnja nove infrastrukture, sanacija postojeće te postavljanjem tih temelja za omogućavanje razvoja prometne grane koja služi u svrhu poslovanja jednostavnijeg dopremanja teretnog prijevoza, ali i podjednako bit-

ne turističke svrhe.

Modernizacija željezničkog prijevoza od iznimne je važnosti za cjelokupno gospodarstvo, kao i za očuvanje okoliša. Prometno povezivanje unutar makroregija te dunavske i jadranske makroregije važno je osim iz praktičnih razloga i povezivanja regije i za zaštitu okoliša. Željeznička mreža koja bi povezala luke na Jadranu s ostalim dijelovima Europe doprinijela bi smanjenju emisije CO<sub>2</sub>. Stoga je nužno poboljšati povlačenje sredstava iz kohezijskog fonda za projekte izgradnje i modernizacije željezničke infrastrukture.

Važna stavka je i liberalizacija željezničkog prometa, što podrazumijeva osposobljavanje i podizanje konkurentnosti Hr-



vatskih željeznica. Podjednako je važno ubrzati ulaganje u modernizaciju željezničkih pruga i planirati projekte brze željeznice u regiji. Tijekom proteklih godina nije bilo dovoljno sluha za ulaganje u željezničku infrastrukturu koja je jedna od najznačajnijih oblika održivog transporta.

Željezničkim paketom potaknule su se investicije te modernizacija pruga i vlakova, kao i razvoj projekata multimodalnog integranog sustava putnih karata. Građanima se omogućava da kupnjom samo jedne putne karte koriste više različitih vrsta prijevoza, kao primjerice, kombinirani brodski i željeznički prijevoz. Kvalitetnija usluga putničkog prijevoza svakako je potpunija većom pristupačnosti putovanja osobama s invaliditetom i uslugom online kupnje karata.

### **Gospodarski segment u službi zaštite okoliša i migracija**

Iznimno je bitno da nakon stvaranja zračnog prostora, stvorimo i jedinstveni željeznički prostor Europske unije. Razvijenost infrastrukture željezničkog sektora ključna je za konkurentnost, proizvodnju, zapošljavanje i rast gospodarstva, a tome i povezivanje gospodarstvenika regije. Željeznica mora biti generator i potaknuti razvoj željezničke industrije, a to može pridonijeti i rastu ekonomije. Na važnost buduće velike uloge koju će željeznica tek izgrati ukazuje već dosad uloženi



Autor: Ivan Tuk

novac. Kinezi snažno zagovaraju projekt brze, redovite i intenzivne željezničke linije za robni promet tragovima Puta svile od Azije do Evrope koji bi mogao konkurirati brodskom prijevozu. Željezničke mreže smanjuju troškove proizvodnje robe i usluge te proširuju tržišno područje, što omogućava daljnju mogućnost podjele rada. Time izjednačavaju cijene i olakšavaju seljenje rada. Potiču mobilnost ljudi, što znači da utječu na rast stanovništva i urbanizaciju te pospješuju proizvodnju ljudskog kapitala.

Neovisno o udjelu države, odnosno privatnog kapitala u razvoju željezničkog prometa, riječ o izuzetno vitalnom i perspektivnom sektoru pa vrijeme željeznice tek dolazi. Željezni-

ce prate trend te se prilagođavaju novonastalim prilikama, pri čemu se posebni naglasak stavlja na razvoj brzih pruga i na visoke ekološke standarde ovog tipa prijevoza.

Značajano je ulaganje u razvoj robnog i putničkog prometa, i to ne samo u Evropi. U posljednje vrijeme željeznice u konkurenciji s putničkim zračnim prijevozom aktivno šire svoju mrežu brzim prugama, a u konkurenciji s brodskim robnim prijevozom nude veću brzinu transporta. U oba željeznička projekta države imaju istaknutu ulogu, što je u skladu s razvojem željeznica u evropskim zemljama.

**Tekst: Iva Slavica Ilić**

## VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

### KLIMATSKA AKCIJA: RASPRAVA, REZOLUCIJA I DRUGE AKTIVNOSTI

Vrijeme za adresiranje problema globalnih emisija i sprječavanje klimatske katastrofe ističe. Zbog toga su Zeleni/ESS u srijedu, 13. ožujka progurali hitnu raspravu s rezolucijom o klimatskim aktivnostima.

Bas Eickhout, potpredsjednik Zelenih/ESS-a i glasnogovornik za pitanja klimatske politike, izjavio je: „Sve je više mladih ljudi umorno od političara koji imaju lijepe riječi za njih, ali ne poduzimaju mjere protiv klimatskih promjena. U posljednjim tjednima ovog parlamentarnog mandata moramo poduzeti hrabre korake kako bismo postali ozbiljni u zaštiti klime. Moramo povećati naše ciljeve smanjenja emisija na neto-nultu razinu do 2050. godine, a više od 55% do 2030. godine. Države članice moraju se obvezati na snažne ciljeve smanjenja prije globalnog klimatskog summita UN-a u rujnu.

Konzervativni zastupnici u Europskom parlamentu moraju prestati dosljedno stavljati lobističke interese fosilnih goriva, financija i automobilske industrije ispred potreba građana i planeta. Nemamo više vremena za bacanje ukoliko želimo ograničiti globalno zatopljenje na 1,5 ° C, kao što je predložio IPCC."

Parlament je rezoluciju usvojio

velikom većinom (369 glasova za, 116 protiv, 40 suzdržanih), što uključuje ključni amandman Zelenih/ESS-a kojim pozivaju na povećanje ciljeva EU-a za 2030. godinu na 55% u odnosu na razine iz 1990. godine. Također, Europski parlament odobrio je cilj postizanja neto-nulte razine emisije stakleničkih plinova najkasnije do 2050. godine. Do tog datuma ne postoji druga mogućnost nego da se EU u potpunosti okrene prema obnovljivim izvorima energije. To još nije prihvaćeno od strane Europskog parlamenta u cjelini, ali Zeleni/ESS će nastaviti s kampanjama u tu svrhu.

Sve u svemu, ovo je velika pobjeda za klimu. Rezolucija također pozdravlja demonstracije građana za klimatsku pravdu i njihove zahtjeve za većom razinom ambicija kako se ne bi prekoračila granica globalnog zatopljenja od 1,5 ° C.

Povodom rasprave o klimi, Zeleni/ESS, zajedno s grupacijama GUE/NGL i S&D, pozvali su 60 predstavnika školskog štrajka za klimu, poznatog kao „Petak za budućnost“, iz 18 različitih zemalja u Europski parlament kako bi pratili raspravu i iznijeli svoje zahtjeve. U petak, 15. ožujka je diljem Europe održan marš za klimu #fridaysforfuture, na kojem su sudjelovali brojni zastupnici Zelenih/ESS-a i aktivisti #youthforclimate koji su prisustvovali plenarnoj raspravi u Strasbourgu.



### ZAVRŠNI TRIJALOG O DIREKTIVI O ZAŠTITI OSOBA KOJE PRIJAVLJUJU POVREDE PRAVA UNIJE (POPULARNO NAZVANA DIREKTIVA O ZAŠTITI ZVIŽDAČA)

Održan je završni trijalog između Europskog parlamenta, Komisije i Vijeća EU-a o Direktivi o zaštiti zviždača. Direktiva će dati pravna jamstva i zaštitu onim pojedincima koji žele govoriti kada se susretnu s nepravilnostima na radnom mjestu.

Direktiva će obvezati sve države članice na usvajanje standarda za zaštitu zviždača, kao što su jasni kanali izvješćivanja, povjerljivost, pravna zaštita i sankcije za one koji pokušavaju progoniti zviždače.

„Konačno, zviždači će dobiti potporu koju zaslužuju uz zaštitu od kaznene i građanske odgovornosti, tako da mogu govoriti bez straha. Uspjeli smo prebroditi prijetnje o blokadi cijele inicijative iz zemalja poput Njemačke i Francuske, tako da je ovaj sporazum uistinu pobjeda za istinu“, rekao je zastupnik Zelenih/ESS-a Benedek Jávor.

Kao pokretačka snaga koja se zalaže za zaštitu zviždača,

Zeleni/ESS pozdravljaju ishod trijaloga.

## SPORAZUM O BREXITU U PARLAMENTU UJEDINJENE KRALJEVINE – DRUGO GLASOVANJE

Nekoliko tjedana prije planiranog izlaska Ujedinjene Kraljevine iz EU-a, Sporazum o povlačenju drugi put nije prihvaćen u Donjem domu Parlamenta Ujedinjene Kraljevine s razlikom od 149 glasova. Prethodni pokušaj nije uspio proći glasovanje u Donjem domu te je ujedno najveći poraz britanske vlade odbačen s najvećom razlikom glasova zabilježenoj u povijesti.

U srijedu, 13. ožujka održana je plenarna rasprava o Brexitu u kontekstu predstojećeg sastanka Europskog vijeća 21. i 22. ožujka 2019. godine.

„Sada je vrijeme da britanska vlada temeljito preispita svoj pristup Brexitu. Ujedinjenoj Kraljevini ni pod kojim okolnostima ne smije biti dopušteno da izađe iz EU-a bez dogovora za samo 17 dana. Ujedinjena Kraljevina mora staviti na stol ozbiljne prijedloge kako bi prošla ovaj trenutni zastoje. Ne možemo nastaviti svjedočiti putujući cirkus Tereze May i vrući zrak do Bruxellesa, Londona, Dublina i Strasbourga, sve dok se Westminster ne može složiti sa samim sobom.

Ako Ujedinjena Kraljevina zatraži produljenje članka 50. i utvrdi jasan plan za prevladavanje trenutnog zastoja, onda bi ga EU-u trebao razmotriti.



Međutim, ako britanski parlament ne može smisliti ozbiljan plan, onda se to pitanje mora vratiti ljudima", izjavio je supredsjednik Zelenih/ESS-a Philippe Lamberts.

U četvrtak navečer, 14. ožujka Donji dom britanskog parlamenta glasovao je za produljenje razdoblja iz članka 50. i odgađanje Brexita. Dan ranije, glasovali su protiv izlaska Ujedinjene Kraljevine bez dogovora, što dolazi dan nakon što su glasali protiv Sporazuma o povlačenju. Ujedinjena Kraljevina morat će se složiti s EU 27 koliko dugo će trajati odgoda Brexita što će raspraviti na sljedećem summitu Europskog vijeća 21. i 22. ožujka.

„Ujedinjena Kraljevina provela je posljednje dvije godine krećući se naprijed-nazad i još uvijek ne može pronaći kon-

senzus kod kuće. Svako odgađanje Brexita ne može biti samo zbog još više vikanja i svađa u Donjem domu britanskog parlamenta. Umjesto da glasovanje o Sporazumu o povlačenju doživi i treći poraz, vrijeme je da pitamo britance da li doista žele Brexit ili žele ostati u EU-u", dodao je Lamberts.

## EUROPSKA GRAĐANSKA INICIJATIVA (ECI)

Europski parlament je velikom većinom glasova konačno odobrio reformu europske građanske inicijative (535 glasova za, 90 protiv i 41 suzdržanih). Ishod je mješovit, ali je učinjeno niz važnih poboljšanja koja ga čine vrijednim.

Što je najvažnije, budući da se Komisija ne bi složila s predlaganjem legislative kao odgovora

## VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

na uspješne ECI-e, Zeleni/ESS su se pobrinuli da Europski parlament preuzme veću ulogu u osiguravanju odgovarajućeg praćenja ECI-a. Od sada će svaka uspješna ECI potaknuti raspravu u Europskom parlamentu, što otvara mogućnost Europskom parlamentu da Komisiji daje preporuke o tome kako bi trebala dalje postupati. Osim toga, nakon što Komisija odluči o tome kako želi postupiti, Europski parlament će imati priliku organizirati još jednu raspravu kako bi procijenio odgovor Komisije i tada će moći upotrijebiti svoje ovlasti kako bi izvršio pritisak na Komisiju da na odgovarajući način rješava probleme građana.

S negativne strane, glavni cilj Zelenih/ESS-a da Komisiji naloži obvezno predlaganje legislative kao odgovor na uspješne ECI nije bilo moguće postići iz pravnih razloga. Osim toga, softver koji su građanske inicijative koristile za prikupljanje potpisa morat će biti ukinut od 2023. godine nadalje. To je udarac za organizacije koje su željele imati kontrolu nad vlastitim softverom i biti u mogućnosti brzo uvesti poboljšanja, u skladu s potrebama korisnika.

### CRNA LISTA POREZNIH UTOČIŠTA

Ministri financija Europske unije (ECOFIN) dogovorili su se o daljnjem proširenju popisa ju-



risdikcija uključenih u crnu listu poreznih utočišta EU-a i koje zemlje će ostati na sivoj listi za daljnje ispitivanje. Crna lista, koja je osmišljena kako bi promicala odgovornu poreznu politiku širom svijeta i osigurala da se međunarodni partneri Europske unije pridržavaju istih standarda kao i države članice, sada uključuje i: Ujedinjene Arapske Emirate, Barbados, Belize, Bermude, Dominiku, Fidži, Maršalove Otoke, Oman, Vanuatu i Arubu.

„Crna lista poreznih utočišta EU-a počinje utjecati na 60 jurisdikcija koje nisu surađivale i koje su počele mijenjati ili ukinuti neke od svojih štetnih poreznih zakona i 35 jurisdikcija koje pristaju postati transparentnije. Naravno, postoje neki očigledni propusti na popisu koji moraju biti uključeni u buduće popise, kao što je Švicarska, i ako bi kriteriji bili stroži, najveći offshore financijski centri, kao što su Britanski Djevičanski Otoci, Kajmanski otoci i Bahami, koji bi završili na crnoj listi – gdje i pripadaju.

Kao što je Oxfam pokazao prošli tjedan, ako bi se isti kriteriji primijenili na zemlje članice, onda bi njih pet bilo na popisu, zbog čega EU mora pojačati pritisak na države članice da zaustave sumnjive porezne



prakse", rekao je glasnogovornik Zelenih/ESS-a za pitanja financija, Sven Giegold.

## GLASOVANJE O REZOLUCIJI „EUROPI KOJA ŠTITI: ČIST ZRAK ZA SVE“

Zagađenje zraka i dalje je glavni uzrok prerane smrti u EU-u, s procjenama od preko 400 000 prijevremenih smrti godišnje. U svibnju 2018. godine, Komisija je objavila svoju komunikaciju „Europi koja štiti: čist zrak za sve“, te je istodobno uputila Francusku, Njemačku i Veliku Britaniju na Sud Europske unije zbog nepoštivanja graničnih vrijednosti za NO<sub>2</sub>.

Usvajanjem rezolucije Odbora ENVI s velikom većinom glasova (446 za, 146 protiv i 79 suzdržanih), Europski parlament šalje snažan signal da Europska unija treba pojačati svoje djelovanje za kvalitetu zraka, uključujući reviziju standarda kvalitete zraka u skladu s preporukama WHO-a. U svjetlu skandala s dieselgateom, usvojen je amandman Zelenih/ESS-a kojim se poziva na usvajanje postupaka kolektivne pravne zaštite u EU kako bi se zaštitili potrošači od masovnih prijevra.

## HITNOST CRNE LISTE EU-A U SKLADU S DIREKTIVOM O SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA

Ministri pravosuđa država članica blokirali su usvajanje ažurirane crne liste EU-a protiv pranja novca. Lista je osmišljena tako da bude ključni alat u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma u EU-u.



Došlo je do žestokog lobiranja država članica protiv usvajanja crne liste od strane nekih zemalja na predloženom popisu, kao što su Panama, Saudijska Arabija i druge, ili od strane jurisdikcija koje su protiv autonomnog popisa EU-a kao što su Sjedinjene Američke Države. Zeleni/ESS pozvali su da se o ovom problemu raspravlja na plenarnom zasjedanju i da se donese rezolucija.

Prijedlog rezolucije koji podupire Komisijin popis trećih zemalja s visokim rizikom u smislu pranja novca i financiranja terorizma donesen je velikom većinom. Usvajanjem ove rezolucije, Parlament pokazuje svoju potporu Komisiji pred razočaravajućim odbijanjem Vijeća EU-a i poziva Komisiju da što prije izradi novi ažurirani popis.

## EUROPSKI REŽIM SANKCIJA ZBOG KRŠENJA LJUDSKIH PRAVA

Zastupnici u Europskom parlamentu jasno su podržali (447 glasova za / 70 protiv / 46 suzdržanih) stvaranje europskog režima sankcija zbog kršenja ljudska prava, koji bi omogućio zamrzavanje imovine i zabranu viza protiv pojedinaca koji su počinili ozbiljna kršenja ljudskih prava. Već godinama Zeleni/ESS bili su na čelu pritiska za uspostavu takvog režim sankcija koji bi nadopunio postojeće zemlje i tematske sankcije.

U tijeku su razgovori između država članica o političkoj mogućnosti ciljanog režima sankcija zbog kršenja ljudskih prava na razini EU-a. Glasovanje Europskog parlamenta šalje jasan signal državama član-

## VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

icama i EEAS-u da bez odgode uspostave ovaj režim sankcija.

„Europski režim sankcija zbog kršenja ljudskih prava bio bi bitan dio vanjske politike EU-a i ohrabrio bi EU da djeluje kao globalni branitelj ljudskih prava. Europa mora biti u stanju zatvoriti naše banke i granice onima koji napadaju ljudska prava i ovaj prijedlog će nam dati alate kako bismo točno to učinili“, rekla je Heidi Hautala, koautorica rezolucije o europskom režimu sankcija zbog kršenja ljudskih prava.

### PREPORUKA ZA OTVARANJE TRGOVINSKIH PREGOVORA IZMEĐU EU-A I SAD-A

Europska komisija je 19. siječn-

ja izdala dva nacrta mandata za trgovinske pregovore sa SAD-om koji sada čekaju odobrenje Vijeća EU-a. Predsjedništvo Vijeća EU-a kaže kako želi čekati rezoluciju Europskog parlamenta.

Predsjednik Trump je 2017. godine povukao SAD iz Pariškog sporazuma o klimi, a čelnici EU-a kao što je predsjednik Macron rekli su da će odbaciti trgovinske sporazume sa zemljama koje nisu potpisale Pariški sporazum.

Države članice su podijeljene glede toga hoće li započeti formalizirane pregovore o Sporazumu o slobodnoj trgovini s Trumpovom administracijom, s obzirom na njegovu taktiku bullyinga i odluku o povlačenju



iz Pariškog sporazuma o klimi.

Ista podjela se pojavila na glasovanju u Parlamentu. Unatoč stranačkim podjelama, većina je glasovala da se Vijeću EU-a savjetuje da ne odobri mandat za pregovore.

### RODNA RAVNOTEŽA U NOMINACIJAMA ZA VODEĆE POZICIJE U FINACIJSKIM INSTITUCIJAMA EU-A

Nakon odabira tri muška kandidata za najveće financijske uloge u EU-u, Parlament je 5. ožujka poslao pismo Vijeću EU-a i Europskoj komisiji o nedostatku poštovanja načela rodne ravnoteže u izradi popisa za selekcijske postupke koji vode prema imenovanju ključnih osoba u financijskim institucijama EU-a.

Parlament je u utorak, 12. ožujka raspravljao o rodnoj ravnoteži za glavne uloge u EU-u. Zeleni/ESS su šokirani što su tri nedavna imenovanja na vodeće pozicije u ekonomskim i monetarnim institucijama odabrana s popisa na kojem su se nalazili svi muški kandidati. Za Zelene/ESS se mora postići ravnopravnost spolova na najvišim pozicijama.

Zajednički prijedlog rezolucije o ravnopravnosti spolova u institucijama EMU-a donesen je



velikom većinom glasova (453 + / 50- / 71abs) i izglasana su tri imenovanja. Zeleni/ESS su glasovali protiv toga da isključivo muškim kandidatima budu dodijeljena najviša mjesta u Europskoj središnjoj banci (ECB), Europskoj agenciji za nadzor banaka (EBA) i Jedinostvenom sanacijskom odboru (SRB), te su pozvali Europski parlament da se obveže odbaciti bilo kojeg kandidata koji dolaze s užeg popisa na kojem su isključivo muškarci.

Međutim, usvojen je amandman Zelenih/ESS-a koji traži odbacivanje neujednačenih popisa prema kriteriju spolne ravnopravnosti što bi trebalo biti uključeno u budući Akcijski plan za ravnopravnost spolova. Također, Zeleni/ESS su uspjeli zatražiti potpunu transparentnost procesa kako bi se mogao izvršiti javni uvid, uključujući poziv za objavljivanje svih kandidata i kratkih popisa, kao i razloge za njihovo uvođenje u uži izbor.

## RASPRAVA S PREMIJEROM SLOVAČKE O BUDUĆNOSTI EUROPE

Slovački premijer Peter Pellegrini raspravljao je u utorak, 12. ožujka na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta o budućnosti Europe. U ime Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a intervenirala je supredsjednica Zelenih/ESS-a Ska Keller.

Ska Keller fokusirala je svoj govor na demokraciju i građanske slobode, a posebno na slobodu govora. Pozvala je slovačkog premijera Petera Pellegrinija da istraži ubojstvo novinara Jana



“THE NEW  
COPYRIGHT LAW  
AS IT STANDS  
**THREATENS A  
FREE INTERNET  
AS WE KNOW IT”**

– JULIA REDA

Kucika i njegove zaručnice Martine Kusirove. EU mora ozbiljno shvatiti zaštitu novinara i osigurati da više neće biti smrtnih slučajeva. Moramo učiniti više kako bismo zaštitili naše demokracije!

## DIREKTIVA O AUTORSKIM PRAVIMA

Za Zelene/ESS, Direktiva o autorskim pravima, posebice njezin članak 11. o stvaranju novog prava za izdavače tiska (koji se nazivaju porezom na vezu), te njezin članak 13. o filtrima za učitavanje, predstavljaju ozbiljnu prijetnju slobodi izražavanja, pristupu informacijama i pravu na privatnost na Internetu. Tekst u sadašnjem obliku ugrožava korisnike, mala poduzeća te besplatni i otvoreni internet. Zbog toga su Zeleni/ESS pozvali sve zastupnike u Eu-

ropskom parlamentu da glasuju protiv članaka 11. i 13. Također, Zeleni/ESS su se pridružili prosvjedima milijuna ljudi i primili peticiju koju je potpisalo više od 5 milijuna ljudi koji se protive ovom zakonu.

Većina zastupnika u Europskom parlamentu glasovala je protiv besplatnog interneta, ignorirajući pritom zabrinutost građana. Usvojeni sporazum učinit će filtre za učitavanje normom koju se mora ispuniti, te će ograničiti mogućnosti izražavanja zbog obveza licenciranja koje je nemoguće ispuniti.

Zeleni/ESS i druge političke skupine su u više navrata prezentirale alternative ovim kritičnim odredbama o filtrima za učitavanje i pravima izdavača tiska, ali EPP i izvjestitelj Axel Voss odbacili su sve

## VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

pokušaje posredovanja i, nasuproth prot prethodnom stajalištu Europskog parlamenta, također su progurali filtre za učitavanje za male tvrtke.

„Obvezati platforme da moraju koristiti filtre za učitavanje dovest će do češćeg blokiranja legalnih prijenosa i otežati život manjim platformama koje si ne mogu priuštiti skupi software. Većina zastupnika u Europskom parlamentu proputila je priliku da Europskoj uniji pruži suvremeni zakon o autorskim pravima koji štiti i umjetnike i korisnike“, rekla je Julia Reda, potpredsjednica Zelenih/ESS-a i članica Piratske stranke.

### EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ (ERDF) I KOHEZIJSKI FOND

Europski parlament izglasao je u srijedu, 27. ožujka blokiranje potrošnje sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF) i Kohezijskog fonda na fosilna goriva. Regionalni fondovi EU-a ključni su za razvoj i prosperitet manje razvijenih regija EU-a budući da izravno utječu na živote građana: kvalitetno zapošljavanje, novu infrastrukturu i poboljšanu kvalitetu života.

Davor Škrlec, glasnogovornik Zelenih/ESS-a za regionalni razvoj, komentirao je: „Pozitivno je što je ostatak zastupnika u Europskom par-



lamentu čuo naš poziv da se zaustavi financiranje fosilnih goriva iz EU fonda za regionalni razvoj. "Sredstva EU-a trebala bi odigrati ključnu ulogu u prijelazu na kružnu ekonomiju te čistu i pristupačnu energiju za sve građane s nultom stopom emisija CO2, uz očuvanje okoliša i poboljšanje biološke raznolikosti. Europski parlament slijedio je vodstvo Zelenih/ESS-a i poslao jasnu poruku kako u fondovima EU-a ne bi trebalo biti mjesta za fosilna goriva te da moramo krenuti u smjeru održivog ulaganja."

### OKVIR ZA ODRŽIVA ULAGANJA

Europski parlament usvojio je u četvrtak, 28. ožujka svoje stajalište o financijskim standardima za definiranje što se može smatrati održivim gospodarskim aktivnostima i održivim ulaganjima.

Prijedlozi koje je iznio izvjestitelj Zelenih/ESS-a, Bas Eickhout, imaju za cilj učiniti financijski sektor održivijim i prebaciti financijske tokove iz sektora koji najviše zagađuju u čišće, gdje je potrebno više ulaganja kako bi se postigli ciljevi Pariškog sporazuma o klimi. Za Zelene/ESS jasno je da je potrebno donijeti financijske





tijekove u skladu s globalnim klimatskim ciljevima i da održiva ulaganja moraju postati norma, a ne iznimka.

Takvi standardi osigurati će transparentnost i sigurnost za investitore koji žele ulagati u „zelene“ proizvode financijskih tržišta, te će pomoći financijskim tokovima da budu usmjereni na ulaganja koja su potrebna da bi se europsko gospodarstvo kretalo prema neto-nultim emisijama. Pregovori sa Vijećem EU-a trebali bi započeti u novom mandatu Parlamenta.

Bas Eickhout, izvjestitelj Zelenih/ESS-a i i Spitzenkandidat Zelenih/ESS-a na izborima za Europski parlament, komentirao je:

„Današnji glas je korak bliže zelenim financijskim tržištima, što će osigurati standarde za zelena ulaganja i veću transparentnost za mirovinske fondove, osiguravajuća društva i privatne investitore. Europski parlament poboljšao je prijedlog Europske komisije, osiguravajući da ti standardi ne dopuštaju tzv. greenwashing i da se poštuju minimalni socijalni standardi. Parlament je jasno dao do znanja da se ugljen, nuklearna i plinska infrastruktura ne mogu smatrati održivim ulaganjima. Nažalost, većina konzervativaca i liberala spriječila je uvođenje „smeđeg popisa“, koji bi omogućio investitorima da identificiraju i poduzmu mjere protiv investicija koje su štetne za okoliš.“

### **IZVJEŠĆE O FINANCIJSKOM KRIMINALU, UTAJI POREZA I**



### **IZBJEGAVANJU PLAĆANJA POREZA (ODBOR TAX3 - POSEBNI ODBOR ZA FINANCIJSKI KRIMINAL, UTAJU POREZA I IZBJEGAVANJE PLAĆANJA POREZA)**

Europski parlament odobrio je finalno izvješće Posebnog odbora TAX 3, koje poziva države članice da poduzmu hrabre korake kako bi se uhvatili u koštac s utajom poreza, izbjegavanjem plaćanja poreza i pranjem novca. Izvješće poziva na veći napredak u borbi protiv izbjegavanja plaćanja poreza i utaje poreza od strane država članica, u svjetlu brojnih poreznih skandala posljednjih godina i pritiska javnosti oko tog pitanja.

Izvješće poziva na donošenje odluke o poreznim pitanjima kako bi se udaljilo od pravila jednoglasne odluke unutar Vi-

jeća EU-a, budući da je u proteklih pet godina napredak u poreznim pitanjima zakočen putem veta od strane nekih država članica koje žele profitirati na račun drugih.

Izvješće također poziva Europsku komisiju da odmah poradi na stvaranju europskih financijskih policijskih snaga. Također, Europska komisija je pozvana da razvije europski okvir za prekogranične istrage u poreznom i financijskom području.

Usvojeni tekst poziva na ukidanje državljanstva i boravka po investicijskim shemama, inače poznatim kao „zlatne vize“, koje potkopavaju borbu protiv izbjegavanja plaćanja poreza. Također, usvojeni tekst poziva na uspostavu europskog mehanizma suradnje u borbi protiv pranja novca.

## VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

„Takva pametna, praktična rješenja upravo su razina ambicija koje se sada moraju pokazati u državama članicama u borbi protiv utaje i izbjegavanja plaćanja poreza“, izjavio je Sven Giegold, glasnogovornik Zelenih/ESS-a za pitanja financija.

### ODGOĐENO GLASOVANJE O PAKETU ZA MOBILNOST

Glasovanje o paketu za mobilnosti nije održano u srijedu, 27. ožujka kako je prvotno planirano. Nakon kaotičnog vođenja pregovora od strane tri izvjestitelja i neadekvatnog planiranja glasovanja, predsjednik Europskog parlamenta Antonio Tajani najavio je da će paket biti vraćen Odboru za promet i turizam, u kojem će se glasovati u travnju. Podneseno je najmanje 1.200 amandmana, a jezični prijevodi bili su dostupni s znatnim kašnjenjem. Rasprava je održana, unatoč pozivu Zelenih/ESS-a da se i ona odgodi.

Karima Delli, zastupnica Zelenih/ESS-a i predsjednica Odbora za promet i turizam, komentirala je: „Predsjednik Europskog parlamenta Antonio Tajani još je jednom pokazao slabe leaderske sposobnosti i odgodio predvidljivo kaotično glasovanje. Zeleni/ESS će nastaviti borbu protiv modernog ropstva na europskim cestama, protiv eksploatacije vozača kamiona i za pravednije radne uvjete.“

### NOVI RAZVOJ DOGAĐAJA OKO DIESELGATE SKANDALA

Zastupnici Europskog parlamenta usvojili su u četvrtak rezoluciju o vezanu za posljednje događaje oko Dieselgate skandala. Povjerenica za unutarnje tržište Elzbieta Bienkowska nedavno je objavila kako je Europska komisija pokrenula postupak protiv presude Europskog suda kojom je kinuo dopušteno zagađivanje. Njemačka i Mađarska službeno podupiru Komisiju u ovom navedenom postupku. Povjerenica je također navela kako će uskoro biti predstavljen nacrt propisa koji će omogućiti prekoračenje zakonskih pragova. Zastupnici Europske pučke stranke (EPP) su stali na stranu krajnje desnice te odbili potpisati rezoluciju o Dieselgateu.

Nakon više od tri godine od izbijanja skandala, trenutačna strategija EU-a ne ispunjava potrebne mjere za ispravno rješavanje Dieselgatea. Veliki dio sudbine oko ove afere sada leži u rukama država članica, od kojih se mnoge čine spremnijima braniti industriju od javnog zdravlja.

„Svake godine oko pola milijuna ljudi prerano umire od onečišćenja zraka u cijeloj Europi, a danas, tri i pol godine nakon skandala s varanjem u emisijama još uvijek imamo 43 milijuna prljavih dizelskih automobila na našim cestama. Parlament još jednom poziva



Komisiju da djeluje u interesu europskih građana, a ne samo u korist profita nekolicine tvrtki“, rekao je Bas Eickhout, glasnogovornik Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a te vodeći kandidat na predstojećim Europskim izborima.

Hitno moramo poduzeti potrebne mjere ukoliko želimo riješiti jedan od glavnih izvora onečišćenja zraka u Europi te smanjiti stotine od tisuću preuranjenih smrti na godišnjoj razini.

### RASPRAVA O VLADAVINI PRAVA U MALTI I SLOVAČKOJ

Europski parlament je usvojio u četvrtak rezoluciju o stanju vladavine prava u EU - s naglaskom na Malti i Slovačkoj. Rezolucija ističe ozbiljnu zabrinutost u pogledu vladavine prava u obje zemlje i poziva na poduzimanje hitnih mjera kako bi se zajamčila sloboda i demokracija medija, uključujući i razdvajanje vlasti.

U konačnoj rezoluciji su usvojeni svi amandmani Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a, uključujući i poziv na neovisnu međunarodnu istragu o ubojstvu Daphne Caruane na Malti i istragu mogućih političkih veza s ubojstvom Jana Kuciaka i Martine Kušnirove u Slovačkoj.

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a je također pozvao na dodjeljivanje dodatnih sredstava Europolu i Eurojustu za istrage u sličnim slučajevima, te pozvao države članice na što skorije ukidanje svih postojećih državljanstava putem investicijskih i rezidencijalnih shema.

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a je također pozvao na uspostavu stalnog mehanizma praćenja na EU razini koji će u budućnosti proaktivno provjeravati moguće povrede vladavine prava u državama članicama.

### GLASOVANJE O "OTPUŠTANJU" 2017. GODINE

Europski parlament je usvojio postupak davanja razrješnice, potpisujući ugovor o potrošnji europskih institucija i agencija za 2017. Klub zastupnika Zelenih/ESS-a je iskoristio ovu posljednju priliku prije europskih izbora kako bi podnio amandmane čiji je cilj jačanje transparentnosti, rješavanje sukoba interesa, promicanje ravnopravnosti spolova i borba protiv uznemiravanja zaposlenika unutar institucija, te koji su svi usvojeni.

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a je također koristio postupak razrješenja u vezi etičkih pitanja drugih institucija, uključujući i "Selamyr-gate" slučaj oko zapošljavanja u Europskoj komisiji te sukoba interesa oko češkog premijera Andreja Babiša.

"Naša grupacija može biti ponosna što je postigla napredak glede unaprjeđenja



stavova u ovom sazivu Parlamenta, tako da njegovi članovi mogu konačno biti odgovorni za korištenje svojih troškova. Ako želimo izgraditi povjerenje u EU institucije, onda moramo osigurati izbjegavanje sukoba interesa te poštovanje etičkih i nepristranih standarda. Klub zastupnika Zelenih/ESS-a nastavit će se boriti za poštene, transparentne i troškovno učinkovite EU institucije", rekao je Bart Staes.

### SMANJENJE UTJECAJA ODREĐENIH PLASTIČNIH PROIZVODA NA OKOLIŠ

Europski parlament je glasanjem u srijedu potvrdio Direktivu o plastici za jednokratnu upotrebu.

Direktiva, koja je dogovorena između tri glavne EU institucije još u prosincu, zabranit će

predmete za jednokratnu uporabu, kao što su slamke, pribor za jelo i pamuk, kao i u potpunosti zabraniti plastične čaše te spremnike za hranu od proširenog polistirena.

"Klub zastupnika Zelenih/ESS-a već dugo poziva na zaustavljanje potrošnje plastike za jednokratnu upotrebu, stoga pozdravljamo buđenje ostatka Parlamenta, Komisije i Vijeća u pogledu opasnosti onečišćenja plastikom. Direktiva o plastici za jednokratnu upotrebu je samo početak te mora predstavljati katalizator promjene za manju proizvodnju otpada te veću održivost", rekla je Margarete Auken, glasnogovornica Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a za temu plastike.

**Cage farming  
is a cruel old story.  
Help us change it.**

**Sign now**



**Cage farming  
is a nightmare  
that we can end.**

